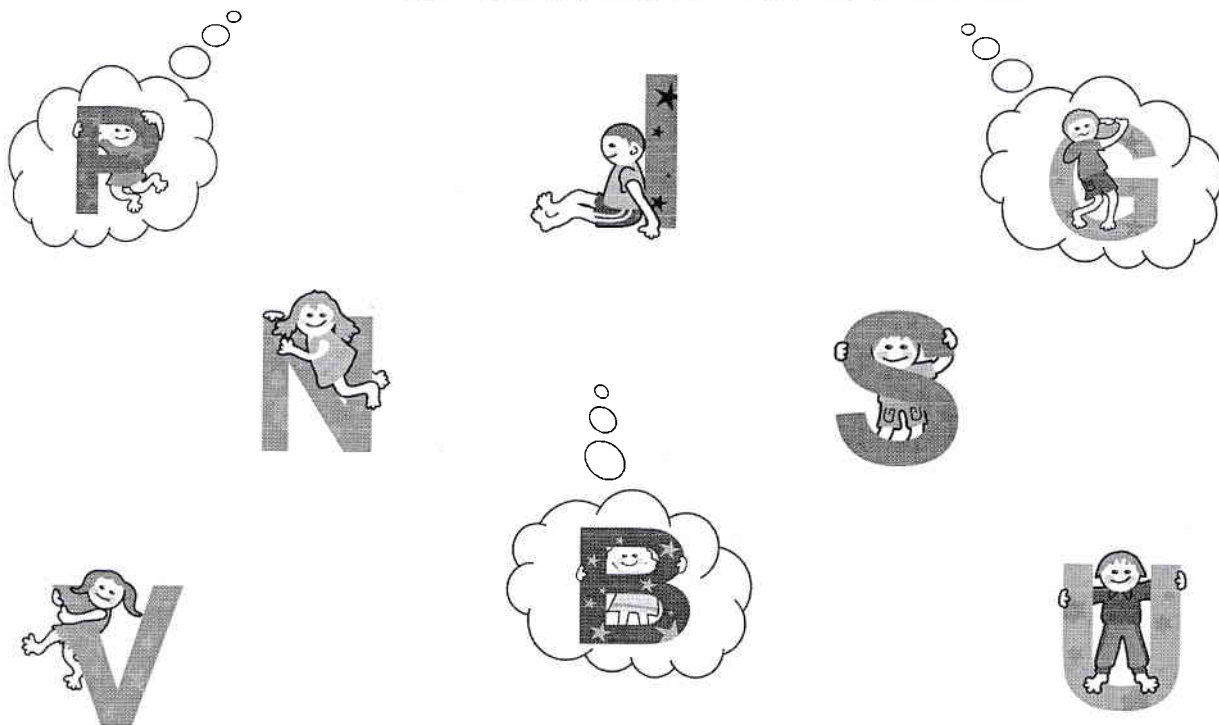

8 LOG

PROGRAM DE EXERCITII LOGOPEDICE PENTRU REMEDIEREA DISLALIEI

Introducere și prezentarea programului 8 LOG	5
Intervenția logopedică cu caracter general	7
1. EDUCAREA MIȘCĂRILOR ARTICULATORII	7
2. EDUCAREA RESPIRAȚIEI	8
3. DEZVOLTAREA AUZULUI FONEMATIC	9
Intervenția logopedică în remedierea dislaliei	15
Remedierea pronunției la sunetele principale	28
1. SUNETELE S, Z, Ț	29
2. SUNETELE Ș, J	66
Anexe	84
3. SUNETELE Ce, Ci, Ge, Gi	97
Anexe	110
4. SUNETELE C, G, H	115
Anexe	131
5. SUNETELE T, D	149
Anexe	165
6. SUNETELE F, V	170
Anexe	187
7. SUNETELE L, R	195
Anexe	216
Material exemplificativ pentru consolidarea pronunției corecte (poezii, proverbe)	229
Bibliografie	256

Intervenția logopedică cu caracter general

1. EDUCAREA MIȘCĂRILOR ARTICULATORII

- 1.1. Exerciții generale:**
- imitarea mersului;
 - mișcări ale gâtului și rotirea capului;
 - mișcări ale brațelor și rotirea brațelor;
 - imitarea spălatului pe mâini;
 - imitarea aplaudatului;
 - exerciții pentru întărirea musculaturii toracice;
 - exerciții pentru întărirea musculaturii abdominale.

NOTĂ: În funcție de diagnostic, se pot efectua exerciții de gimnastică cu diferite părți ale corpului. De asemenea, în tulburările limbajului scris se exersează brațul, mâna, degetele.

1.2. Mobilitatea aparatului fono-articulator:

A. Exerciții de mobilitate a maxilarelor:

- exerciții de închidere și deschidere a gurii;
- exerciții de coborâre și ridicare a maxilarelor;
- exerciții de alternare a maxilarelor înainte-înapoi;
- mușcătura.

B. Exerciții de mobilitate pentru limbă:

- limba iese și intră repede („pisicuța bea lapte”);
- limba mișcată de la dreapta la stânga („tic-tacul ceasului”)
- limba iese în formă de lopată;
- limba iese în formă de săgeată;
- limba șterge buzele;
- limba șterge dinții pe deasupra
- limba șterge dinții pe dedesubt;
- limba sub formă de căuș;
- mișcările circulare ale limbii
- limba ghemuită în fundul gurii;
- mișcările limbii în jos și în sus cu gura deschisă;
- pronunțarea rapidă și repetată a silabei „la”;
- tropăitul calului;
- sforăitul calului;
- limba împinsă printre dinți și trasă apoi printre dinții închiși;
- limba plată;
- limba la palat și jos etc.

C. Exerciții pentru buze și obraji:

- mișcări de sugere a obrazilor;
- mișcări de țuguire a buzelor;
- mișcări de întindere a buzelor (zâmbetul);
- mișcări de rotunjire a buzelor;
- mișcări alternative de întindere și rotunjire a buzelor;
- mișcări de țuguire a buzelor pentru fluierat, suflat în lumânare, balon, morișcă etc.;
- mișcări de aburire a oglinzii (pentru buze);
- mișcări de umflare a obrazilor;

- mișcări de prindere a unor nasturi între buze (nasturele este tras cu mâna de un elastic subțire, trecut prin găurile lui);
- vibrarea buzelor;
- rictusul buzelor etc.

D. Exerciții pentru vălul palatin:

- exerciții de imitare a căscatului;
- exerciții de deglutiție;
- mișcări de deglutiție etc.

NOTĂ: Aceste exerciții se fac numai în faza inițială, înainte de articularea sunetelor, iar apoi se vor folosi numai acele exerciții care sunt necesare IMPOSTĂRII sunetului. În cazurile grave, de pareză și semipareză a limbii, buzelor, coreoatetoză, se impun și masajele pe organele afectate.

2. EDUCAREA RESPIRAȚIEI

Trebuie subliniat faptul că în mod normal, la copii, respirația este de tip diafragmatic, ea transformându-se treptat în respirație toraco-abdominală și, spre pubertate, se diferențiază în respirație de tip toracic la fete și rămâne costo-abdominală la băieți.

Respirația copiilor este ritmică, iar ritmul respirator nu este uniform.

În general, tulburările de vorbire se însoțesc atât de labilitatea ritmului respirator, cât și de deficiențe ale tipului de respirație.

Terapia respiratorie se poate structura pe două coordonate: dezvoltarea respirației nonverbale și dezvoltarea respirației de tip verbal.

ETAPA	OBIECTIVELE URMĂRITE	TIPURI DE EXERCIȚII
<p>1. Dezvoltarea respirației nonverbale</p> <p><i>NOTĂ: Inspirația e bine să fie însoțită de mișcări de extensie a coloanei vertebrale prin aplecarea trunchiului spre spate și a membrelor superioare (sau chiar ridicarea acestora). Expirația să fie însoțită de mișcări care micșorează cutia toracică, susținută de aplecarea în față a corpului și a mâinilor. Astfel, în decursul unei inspirații se urmărește extinderea abdomenului și a coastelor inferioare și revenirea lor, în expirație. Folosirea gimnasticii pe fond muzical e, de asemenea, un procedeu foarte bun.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Educarea echilibrului între inspirație și expirație (1/2); • Mărirea capacității respiratorii; • Formarea unei respirații diafragmale; • Obținerea unei respirații lungi, fără efort, ușor; • Obținerea unui ritm respirator uniform. 	<p>a) Exerciții pentru expirație:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suflă nasul în batistă! • suflă aerul pe dosul mâinii! • ține un fulg în aer! • stinge lumânarea! • umflă balonul! • suflă în apă cu paiul! • suflă la spirometru! (pentru copii mai mari) • etc. <p>b) Exerciții pentru inspirație:</p> <ul style="list-style-type: none"> • miroase florile; • câinele la vânătoare; • miroase parfumul; • etc. <p>Inspirația diferențiată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 timpi inspirație și 5 timpi expirație cu fața la oglindă; • inspirația alternativă pe o nară și pe cealaltă; • inspirația pe gură; • inspirația pe gură și expirația pe nas; • inspirația pe nas și expirația pe gură; • inspirația lungă; • inspirația lungă, expirația prelungă (30 sec.).

2. Dezvoltarea respirației verbale	<ul style="list-style-type: none"> • Obținerea expirației mai lungi decât inspirația la pronunție; • Vorbirea în expirație, fără efort, ritmat. 	<ul style="list-style-type: none"> a) Exerciții de pronunție a vocalelor, prelung, rar, fără efort în timpul unei expirații. b) Exerciții de pronunție într-o expirație, a unei consoane. c) Exerciții de pronunție a unor grupe de vocale pe durata unei expirații (<i>ex.: ai, ei, oi, ua, ue</i> etc.). d) Exerciții de pronunție a unor consoane însoțite de vocale, pe durata unei expirații (<i>ex.: ba, be, bi, bo... ale, ele, ile...</i>). e) Exerciții de pronunție a unor silabe în care se găsesc grupuri de vocale sau grupuri de consoane, pe o expirație (<i>ex.: aie; oie; uie; stra; stre; stri; cra, cre, cri; tra, tre, tri... etc.</i>). f) Exerciții ritmice de respirație însoțite de mișcare și cântec (<i>ex.: mersul numărat, cu cântec, cu poezie, ghicitori, proverbe etc.</i>) g) Exerciții de respirație (culcat pe canapea – cu un caiet pe abdomen, caietul mișcându-se în ritmul diafragmei): <ul style="list-style-type: none"> • la început nonverbal; • cu pronunție de vocale, silabe, cuvinte; • cu recitare de poezii; • citire în această poziție cu voce tare.
------------------------------------	---	--

Indicații: Se întinde elevul pe canapea cu mâna stângă pe abdomen, iar cu dreapta pe piept, cerându-i-se să-și sugă abdomenul să inspire și apoi să expire pe gură, umflând abdomenul.

Când respirația diafragmală în această poziție (orizontală) se realizează ușor și fără efort, se poate folosi, pentru control, un caiet așezat pe abdomen.

Mișcările abdomenului imprimă caietului mișcarea sus-jos. Dar cum poziția normală pentru vorbit nu este cea orizontală, trebuie să se obțină aceeași respirație diafragmală și în poziție verticală. Pentru aceasta, elevul stă în fața oglinzii cu o mână pe abdomen și cu una pe piept și i se cere să inspire profund pe nas, sugând abdomenul, iar după o pauză scurtă (2-3 secunde) să expire pe gură.

Exercițiile de respirație cer un spațiu aerisit și, eventual, geamul deschis. Ele se efectuează la început în fața oglinzii, împreună cu logopedul și apoi tot mai mult independent. Eficiența acestor exerciții este mai mare la începutul orelor de terapie și în primele ședințe, dar și în cursul activității, chiar dacă, uneori, se instalează și o stare de oboseală.

3. DEZVOLTAREA AUZULUI FONEMATIC

3.1. Definiție

Auzul fonematic este o particularitate a auzului uman prin care sunetele vorbirii sunt percepute ca elemente semantice sau foneme. Tulburarea auzului fonematic se referă la lipsa de maturizare a acestei particularități și la lipsa de exersare a laturii expresive a limbajului verbal.

Cum „fonemul” este o unitate senzorio-motorie de pronunție, la formarea lui corectă participă atât latura acustică, cât și cea kinestezică-articulatorie a sunetelor.

3.2. Obiectivele educării auzului fonematic se referă la:

- Formarea capacității de diferențiere fonematică, prin distingerea și discriminarea sunetelor și a cuvintelor.
- Formarea percepției fonematice corecte.

- Analiza fonematică acustică poate face trecerea sistematică de la frază, propoziție spre cuvânt până la silabă și sunet.
- Educarea pronunției ritmice.
- Educarea pronunției melodice.

3.3. Exerciții

Exercițiile de dezvoltare a auzului fonematic sunt legate de gradul de tulburare a percepțiilor verbo-acustice și urmăresc în general realizarea simultană a obiectivelor impuse. De regulă, înainte de a-l învăța pe copil să pronunțe corect trebuie făcute exerciții de „analiză auditivă” a respectivului sunet.

De asemenea, dezvoltarea auzului fonematic trebuie făcută împreună cu exercițiile de articulare a sunetului.

a) *Imitarea sunetelor din natură* și pronunțarea de onomatopee, când în șoaptă, când tare, în ritm stacatto și prelungit, după indicații:

Exemple: trenul: *ș-ș-s* (ritm stacatto, prelungit, șoptit);

șarpele: *s-s-s* (prelungit);

sirena: *z-z-z* (alternativ, încet și tare);

albina: *bâzzz-bâzzz* („b” accentuat și „z” prelung);

roata: *scârrrț-scârrrț* („r” accentuat și prelung);

șoricelul: *chiț-chiț* (executarea în ritm rapid a grupelor de câte trei silabe);

greierele: *țârrr-țârrr* (se prelungește „r” și se face pauză după fiecare grup de sunete);

vrabia: *cirip-cip; cirip-cip*;

vântul: *vâjj-vâjj* („j” se prelungește și se accentuează);

telefonul: *zurr-zurr*;

clopotul: *bing-bang* („n” se prelungește și se accentuează);

oaia: *beee-beee*;

vaietul: *vai-vai-vai*;

oftatul: *of-of-of*;

cucul: *cu-cu; cu-cu* (cu alternarea tonalității);

cocoșul: *cucuriguuuu*;

găina: *cot-cot-cot-codaac*;

puii: *pui-pui-pui*;

gâsca: *ga-ga-gaaa*;

curcanul: *glu-glu-glu*;

broasca: *oac-oac; oac-oac*;

ceasul: *tic-tac; tic-tac* (alternanțe de tonalități);

claxonul: *tu-tu-tuuu*;

rața: *mac-mac-mac* (se accentuează pe „a”);

vaca: *muu-muu*;

ursul: *morr-r-morr-r*;

motocicleta: *bârrr-bârrr* (repetarea tonalității lui „r”);

fusul: *sfârrr-sfârrr*;

râsul: *ha-ha-ha*;

câinele: *ham-ham-ham*;

măgarul: *i-ha, i-ha, i-ha* (sunetul „i” se pronunță cu aspirare forțată a aerului).

b) *Pronunțarea unor serii* de silabe opuse luate din cuvinte paronime:

pa-pe-pi-po-pu-pă-pî; ba-be-bi-bo-bu-bă-bî.

c) *Diferențierea consoanelor surde de cel sonore:*

Elevul stă pe bancă cu spatele către logoped, la 3-4 m, pe linie mediană și apoi în poziție dreaptă sau stângă; se vorbește de la voce șoptită, crescând apoi în intensitate. (*Anexa 1*)

d) *Diferențierea sunetelor cu punct de articulare apropiat. (Anexa 2)*

e) *Transformarea cuvintelor prin înlocuiri de sunete sau silabe. (Anexa 3)*

f) *Analiza fonetică*, prin indicarea primului și ultimului sunet dintr-un cuvânt, a poziției fonemului, la început, mijloc sau la sfârșit; completarea cuvintelor cu prima silabă pronunțată de profesor sau indicarea unui sunet omis de profesor.

g) *Pronunțarea ritmică*: prin denumire de imagini, obiecte, ființe sau acțiuni ale căror denumiri se deosebesc printr-un singur sunet; prin pronunție ritmică de poezii, proverbe, povestiri etc.

3.4. Jocuri hazlii (în care sunetul să se repete) – copiii sunt solicitați să rostească rapid cuvinte sau propoziții hazlii.

Exemple:

- Căprarul crapă capul caprei pe capră în patru.
- Pe cap un capac, pe capac un ac.
- Ca la măr.
Ca la păr,
Ca la dinte, dintelaș,
Ieși afară iepuraș.

3.5. Frământări de limbă

<p>A. Multe vorbe încep cu „a”.
Apă, ață, alun, ac
Albinuță și atac.</p>	<p>C. Cling, cling, cling,
Cling, cling, cling
Clinchete se preling
Sus pe nori, jos pe vânt
Și pe toate câte sunt
Cling, cling, cling,
Cling, cling, cling,
Se-ntețesc și se unesc
Într-un cânt sărbătoresc.</p>
<p>B. Baba, baba-oarba
Unde-ți este roaba
Roaba ici-colea,
Ia-te după ea.</p>	<p>E. Capra cară coșuri grele,
Cu verdețuri strânse-n ele,
Dar le duce cu răbdare
Să dea iezilor mâncare.</p>
<p>D. Dan, Ducu și cu Dinu
Dau de două ori pe zi
Dura, dura prin grădină
Două mingi portocalii.</p>	<p>G. Gâște goale
Ga, ga, ga
Vreți la baltă?
Da, da, da.</p>
<p>F. Fâș, fâș, fâș
Ce foșnește prin frunziș
Și s-ascunde pe furiș?</p>	<p>I. Ceata lui Pițigoi
Trece mândră prin zăvoi
Toți luptători de soi
Dai într-unul, țipă doi.</p>
<p>H. Hora mare, hora mare
Hai să o jucăm
Haideți toți cu veselie
Haideți să cântăm.</p>	<p>L. Luna, lacul luminează
Lebăda pe el plutește.
Lunecând pe luciul apei
Capu-n pene-și odihnește
La, la, la, la, la, la
Și flăcăii tot așa
La, la, la.</p>
<p>J. Lângă apa Jijiei
Ne-am urcat mereu toți trei
Toma, Țucu și cu mine
Ne-am jucat atât de bine
Jijia tot vâjâia
J! j! j! Jijia.</p>	

- M.** Mama, mama mare
Mereu, mereu are
Mereu, mereu are
Mere, pere bune
Mere și alune.
- O.** O e gura mea când strigă
O e roată, e covrig
O e chipul oului
Și, e gros de felul lui.
- R.** Rică nu știa să zică
Râu, rățușcă, rămurică
Dar de când băiatu-nvață
Poezia despre rață
Rică știe acum să zică
Râu, rățușcă, rămurică.
- Ș.** Moș, moș cocoloș
Vino iute dă-mi un coș
Să pun în el un cocoș
Moș, moș, cocoloș.
- U.** Uu, uu, uu, uu, uu
Urlă acum crivățul,
Urlă și lupii în haită
Pădurarii le dau roată
Urlă și cei ce vorbesc tare
Urlă și nu-i mirare.
- Z.** Zum, zum, zum Cine bâzâie-auz?
Și bâz, bâz, bâz Bâz, bâz, bâz
Cine bâzâie-auz? Și zum, zum, zum
Bâz, bâz, bâz Pleacă albinele la drum.
Și bâz, bâz, bâz
- CE.** Ceasul bate tare
Cela e fetiță mare
Ceasul merge ne-ncetat
Cela de școală a uitat.
- GE.** Iarna e geroasă.
Gelu vine-acasă
Geamul a-nghețat
Geta s-a culcat.
- CHE.** Ochelarii lui Costache
Stau după ureche.
El îl cheamă pe Enache
Să-ncerce o pereche.
- GHE.** Gheoghiță s-a ghemuit,
Angheluță a sărit,
- N.** Nenea Nică și cu Nicu
N-au văzut nici un pisic
Numai nenea Nicolae
A văzut pe unul mic.
- P.** Poc, poc, poc
Ploaia cântă în geam peltic
Astăzi plouă... nu-i nimic.
- S.** „S” ne este foarte drag
„S” e-n soare și e-n steag
Strugure, sanie, sapă
Toate vor cu „s” să-nceapă.

Stanca stă-n castan cu Stan.
- T.** Taie, taie lemnul tare
Truditorul e lovit
Toată curtea s-a albit
De atâtea așchioare.
- V.** Vie veverița care
Vara vine la plimbare
Verde, verde crăișorul
N-o vânează vânătorul.
- CI.** Licurici,
Cu aripi mici
Și cu lampa de pitici
Ce tot vezi pe câmp aici?
- GI.** Gimnastica e bună
Pentru copilași.
Gelu și cu Gina
Sunt și ei gimnaști.
- CHI.** Unchiul Chiriac
A adus Chivuței
O rochie albă
Cu buchete-n salbă.
- Jocul lor s-a terminat
Înghetată au mâncat.

3.6. Structuri ritmate și numărători

Doi căței ai nu știu cui
Au plecat la drum hai-hui
Unul le-a ieșit în drum
Și-au pornit cu toți acum
Voi, copii, vă gândiți
Și corect să socotiți.

De sub ștreșinile mele
Zboară acum trei rândunele
Și mai e o rândunică,
Ar rămâne, dar i-e frică.
Acum pleacă-n zbor și ea
Spuneți câte rândunele
Trec deasupra casei mele.

Un, doi, trei, patru, cinci
Tata cumpăra opinci
Mama cumpără secară
Dumneata să ieși afară.

Ce-ai mâncat aseară?
Pâine cu papară
Dar alaltă seară?
Pâine cu măslina
Ia-te după mine.

Un, doi, trei
Baba la bordei
Curăță ardei
Pentru moș Andrei.

ANEXA 1

Exerciții pentru diferențierea consoanelor surde de cele sonore

1. Silabe

<i>Exemple:</i>	pa – ba	ap – ab	apa – aba	papa – baba
	pe – be	ep – eb	epe – ebe	pepe – bebe
	pi – bi	ip – ib	ipi – ibi	popo – bobo
	po – bo	op – ob	opo – obo	etc.
	pu – bu	up – ub	upu – ubu	
	pă – bă	ăp – ăb	ăpă – ăbă	

2. Cuvinte paronime

Exemple:

<i>t – d</i>	<i>p – b</i>	<i>c – g</i>
tata – data	paie – baie	cară – gară
tare – dare	papa – baba	caz – gaz
tura – dura	pară – bară	coală – goală
tac – dac	poală – boală	cât – gât
trepte – drepte	pere – bere	cânt – gând
tuș – duș	pun – bun	crai – grai
lată – ladă	pompă – bombă	creier – greier
pot – pod	prună – brună	luncă – lungă
roată – roade	alpine – albine	stâncă – stângă

<i>f – v</i>	<i>s – z</i>	<i>ș – j</i>
fată – vată	sare – zare	șale – jale
foi – voi	seu – zeu	șapcă – japcă
file – vile	seamă – zeamă	șoc – joc
far – var	varsă – varză	șir – jir

fiu – viu

fază – vază

vase – vase

oase – oaze

groasă – groază

șură – jură

pășit – prăjit

prășitură – prăjitură

3. Cuvinte diferite cu puncte de articulare apropiate

barcă – bardă – barză

rece – lege – rege

țap – top – dop

cer – ger

clonț – glonț

ANEXA 2

Diferențierea sunetului cu punct de articulare apropiat

<i>s – ș</i>	<i>z – j</i>	<i>ț – ce – ci</i>	<i>r – l</i>
soc – șoc	zob – job	ațe – ace	ramă – lamă
sold – șold	zor – jor	ține – cine	cremă – clemă
las – laș		țel – cel	rege – lege
peste – pește		înțeapă – înceapă	radă – ladă
muscă – mușcă		țeapă – ceapă	roz – loz

ANEXA 3

Transformări de cuvinte prin înlocuiri de silabe

– pac		– cot
– pil	– păsat	– ac
– coș	– duc	– apă
co – vor	a – lung	s – are
– cor	– puc	– albă
– joc	– dânc	– cap
– vrig		– cos

ra –	ca –	gu –
ma –	ra –	fa –
sa –	ma –	mănu –
ca – re	stoar – să	tran – șă
ta –	scoa –	bran –
soa –	tra –	buc –

Intervenția logopedică în remedierea dislaliei

1. DEFINIȚIE

Dislalia este tulburarea de pronunție (de articulare) provocată de afecțiuni organice sau funcționale ale organelor periferice ale vorbirii, care constă în imposibilitatea emiterii corecte a unuia sau mai multor sunete (combinații de sunete).

2. TIPOLOGIE ȘI CARACTERISTICI

A. După modul de afectare a aparatului verbo-motor:

- *dislalie organică* – datorată anomaliilor organelor periferice ale vorbirii (în cazul surzeniei periferice, al anomaliilor de maxilare, dinți, limbă și boltă palatină);
- *dislalia funcțională* – datorată funcționării defectuoase a aparatului verbo-articulator (în cazul atrofierii sau neexercitării mușchilor limbii, buzelor, vălului palatin, al traseului greșit pe care îl ia curentul de aer expirat și al dezvoltării insuficiente a atenției auditive).

B. După gradul de extindere a dislaliei (numărul de sunete alterate):

- *dislalie simplă sau parțială* – când este afectat un sunet;
- *dislalie generală sau completă* – când sunt afectate mai multe sunete.

C. După întinderea și structura fonemului afectat:

a) *dislalia sunetelor* – la nivelul pronunției sunetelor. În cazul dislaliei sunetelor pot exista următoarele forme de tulburare a pronunției lor:

- *dislalia prin omisiune de sunete* – la pronunțare, sunetul afectat lipsește (moghilalia)
- *dislalia prin alterare* – la pronunție sunetul deficitar este alterat;
- *dislalia prin înlocuire de sunete (paralalia)* – în locul sunetului corect se pronunță alt sunet;

b) *dislalia silabelor* – care cuprinde tulburările la nivelul pronunției unor cuvinte.

D. În funcție de sunetele afectate, dislalia se poate clasifica (după Emil Verza):

- betacism și parabetacism – afectarea sunetului „b”;
 - capacism și paracapacism – afectarea sunetului „c”;
 - deltacism și paradeltacism – în cazul afectării sunetelor „d” și „t”;
 - fitacism și parafitacism – afectarea sunetului „f”;
 - gamacism și paragamacism – afectarea sunetului „g”;
 - mutacism și paramutacism – afectarea sunetului „m”;
 - rotacism și pararotacism – afectarea sunetului „r”;
 - sigmatism și parasigmatism – sunetele afectate sunt: „s”, „ș”, „z”, „ț”, „j”, „ci”, „ce”;
Sigmatismele sunt cele mai frecvente dislalii și, la rândul lor pot fi parțiale și totale în funcție de numărul sigmaticelor afectate.
 - hapacism și parahapacism – sunetul afectat este „h”;
 - jotacism și parajotacism – afectarea fonemului „j”;
 - nutacism și paranutacism – afectarea fonemului „n”;
 - pitacism și parapitacism – afectarea fonemului „p”;
 - tetacism și paratetacism – afectarea fonemului „t”;
 - vitacism și paravitacism – afectarea fonemului „v”;
 - zitacism și parazitacism – afectarea fonemului „z”;
- Afectarea vocalelor nu are o denumire specială.

E. După numărul fonemelor afectate, dislaliile sunt monomorfe, *dacă* e afectat un singur fonem sau o singură grupă de articulare, și polimorfe, când sunt afectate mai multe grupe de foneme (Emil Verza).